

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง : กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านสบอมแฮด หมู่ที่ 18 ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำที่ทางราชการแต่งตั้ง และผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู เขวซม และผู้รู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชน จำนวน 30 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสามารถนำเสนอได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง : กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านสบอมแฮด หมู่ที่ 18 ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถที่จะสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

ชาวกะเหรี่ยงบ้านสบอมแฮด ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขา ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภออมก๋อย ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่และทำสวน จึงมีความต้องการแรงงานเพื่อช่วยเหลือ จึงนิยมมีลูกหลายคน โดยมีสมาชิกในครัวเรือน ประมาณ 5-7 คน ในด้านการปกครองดูแลหมู่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน ซึ่งชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า “เซียงเก็งกู” และทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมฝ่ายชาย เป็นผู้ไกล่เกลี่ยและพิจารณาตัดสินกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การดำเนินกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านจะเป็นหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว ในปัจจุบันการเลือกผู้นำหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งประชาชนหมู่บ้านจะเป็นผู้เลือกตั้ง โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นนักพัฒนา นักประสาน เพื่อก่อเกิดการพัฒนาในหมู่บ้าน ด้านการยึดถือธรรมเนียมประเพณี มีการนับถือผี เจ้าที่เจ้าครุฑ ที่ถือว่าเป็นเทพเจ้าอารักษ์องค์ที่สำคัญที่สุดที่คุ้มครองพื้นดิน จะมีพิธีที่คนในหมู่บ้านจะต้องเข้าร่วม เซียงเก็งกูหรือผู้นำพิธีกรรมจะนำขบวนชาวบ้านไปที่สถานที่ประกอบพิธีกรรม และจะนำชาวบ้านอธิษฐานขอให้ลดภัยพิบัติให้ทั้งหมู่บ้าน มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ปราศจากหungerหรือโรคภัย

การรวมกลุ่มกันตั้งหมู่บ้านอยู่ตามเชิงเขาและมีความเป็นอยู่อย่างสงบ ปกติชาวกะเหรี่ยงจะมีการยอมรับกันในระบบเครือญาติกันอย่างเหนียวแน่น การนับถือผีตามสายของมารดา หากเป็นญาติกับมารดาจะถือว่าเป็นญาติพี่น้องกัน จากความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงที่ว่าคนทุกคนในโลกนี้เป็นพี่น้องกันหมด ชาวกะเหรี่ยงจึงไม่คิดจะรุกรานใครมาตั้งแต่บรรพบุรุษ รวมกลุ่มกันทำมาหากินอย่างสงบและใช้เพียงพอแก่การดำรงชีพในแต่ละวัน ด้านประเพณีที่ชาวกะเหรี่ยงยังคงรักษาไว้ คือ งานศพ งานปีใหม่ การเลี้ยงผีป่าผีธาร การเกิดและการเรียกขวัญเด็กเกิดใหม่ สำหรับงานศพยังมีการยึดถือว่าเป็นงานที่ถือว่าจะต้องมีให้ความช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวยังยึดถือที่จะร้องเพลงงานศพ ซึ่งเป็นโอกาสเกี่ยวพาราสีกันด้วย ส่วนงานวันปีใหม่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกันเท่าใดนัก แต่มีการยึดถือธรรมเนียมปีใหม่หรือวันสงกรานต์ตามประเพณีของชนพื้นเมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของการละเล่นสงกรานต์ที่ชาวกะเหรี่ยงซึมซับเข้าไปเป็นประเพณีหรือการละเล่นตนเองนั่นเอง

เนื่องจากการสาธารณสุขและอนามัยสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนชาวกะเหรี่ยง การคลอดบุตรของชาวกะเหรี่ยงนั้นได้ปรับเปลี่ยนโดยจะไปคลอดบุตรที่โรงพยาบาล ยกเว้นที่กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนจะคลอดในหมู่บ้าน และหมอดำเฒ่าที่ทำการคลอดในหมู่บ้านปัจจุบันได้เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น หลังการคลอดบุตรและเดินทางกลับบ้านแล้ว จะมีการเรียกขวัญเด็กและตั้งชื่อและจะนำรจากโรงพยาบาลกลับไปฝังหรือใส่กระบอกไม้แฉวงไว้ตามต้นไม้ ตามความเชื่อเดิม

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชาวกะเหรี่ยง ที่เห็นได้ชัด ได้แก่การสร้างบ้านเรือน ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากวัสดุตามธรรมชาติหายากขึ้น จึงมีการสร้างบ้านเรือนด้วยคอนกรีต หลังคามุงกระเบื้องหรือสังกะสี แต่ยังยึดถือข้อห้ามเกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือนที่ไม่ให้ประตูบ้านอยู่ตรงกันยังมีการปฏิบัติกันอยู่เช่นเดิม อีกทั้งการสร้างยุ้งฉางก็ยังไม่มีการสร้างให้ตรงเป็นแนวเดียวกับตัวบ้าน จากผลการศึกษา พบว่า ไม่มีบ้านและยุ้งฉางของชาวกะเหรี่ยงหลังใดเลยที่สร้างให้ตรงเป็นแนวเดียวกัน ประกอบกับปัจจุบันได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับชาวไทยมากขึ้น ได้เห็นรูปแบบการก่อสร้างแบบใหม่ ๆ ที่คงทนถาวร จึงได้มีการพัฒนาการสร้างที่อยู่อาศัยขึ้น ประกอบกับทางส่วนราชการได้ไปให้ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน และทางชาวกะเหรี่ยงเองได้ส่งบุตรหลานลงมาเรียนหนังสือมากขึ้น จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างที่อยู่อาศัย

ด้านการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันนี้เห็นได้ว่าได้แต่งกายตามสมัยนิยมกันมากขึ้น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่หรือพวกหนุ่มสาว จะมีเพียงแต่ผู้เฒ่าผู้แก่เท่านั้นที่ยังเหลือสัญลักษณ์ความเป็นกะเหรี่ยงอยู่บ้าง การแต่งกายของผู้ชายแทบจะไม่เหลือความเป็นกะเหรี่ยงเลย สิ่งที่บ่งบอกมีเพียงย่ามซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงเท่านั้น ส่วนผู้หญิงจะมีอยู่บ้างที่สวมใส่ทั้งเสื้อและผ้าถุงหรือโสร่งที่มีลักษณะของความเป็นกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงที่อายุมาก หญิงสาวในหมู่บ้านที่อายุน้อยๆก็ยังไม่ได้แต่งงาน ปัจจุบันการแต่งกายจะเป็นไปตามสมัยนิยม ซึ่งสวมใส่เสื้อผ้าเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป การสวมใส่ชุดกะเหรี่ยงสีขาวจึงไม่เป็นที่นิยม และจะสวมใส่เฉพาะที่อยู่ในหมู่บ้านเท่านั้น

ด้านวัฒนธรรมในการกินของชาวกะเหรี่ยงได้ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ชาวกะเหรี่ยงเกือบจะทุกครัวเรือนจะใช้เครื่องปรุงแต่งรสชาดอาหารตามแบบอย่างคนไทยมากขึ้น เช่น น้ำปลา ซอสปรุงรส จากการสัมภาษณ์พบว่าสาเหตุเนื่องจากมาได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนไทยและได้กินอาหารแบบไทย ๆ จึงได้นำมาปรุงแต่งและปรับปรุงอาหารของ ชาวกะเหรี่ยงให้อร่อยและน่ารับประทานมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันจะมีร้านขายของชำ ร้านค้าสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน

ด้านการศึกษา ในหมู่บ้านมีโรงเรียนที่รัฐบาลจัดให้ ชาวกะเหรี่ยงในรุ่นใหม่ ๆ นี้จึงมีความรู้และเข้าใจในภาษาไทยเป็นอย่างดี บุตรหลานชาวกะเหรี่ยงบางคนก็เรียนต่อในระดับสูงหรือบางคนมีโอกาไปเรียนต่อยังต่างประเทศ และเข้าทำงานมีตำแหน่งงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จึงได้มีการใช้ภาษาไทยกันอย่างกว้างขวาง ในปัจจุบันหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ มีเครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ จานรับดาวเทียมกันเป็นจำนวนมาก

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ ๆ พูดและใช้ภาษาไทย ในชีวิตประจำวันบางคนอาจจะไม่มีโอกาสใช้ภาษากะเหรี่ยง เนื่องจากสภาพการดำเนินชีวิต ที่เปลี่ยนไป การงานที่ต้องสัมผัสกับคนในสังคมภายนอกอยู่ตลอดเวลา

ด้านสภาพพื้นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรของชาวกะเหรี่ยงนั้นส่วนมากตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า ซึ่งบางแห่งไม่สามารถที่จะออกเอกสารสิทธิในครอบครองที่ดินได้ ทำให้เกิดปัญหาในการซื้อ / ขาย หรือจำนอง เพื่อที่จะเพิ่มทุนหรือขยายการผลิตทางการเกษตร ในเรื่องที่ทำกินนี้ชาวกะเหรี่ยง ยังต้องการให้ทางราชการเอาใจใส่ดูแลด้านสิทธิที่ทำกินให้มากขึ้น และชาวกะเหรี่ยงมีโอกาสดำเนินการส่งเสริมจากองค์กรทางคริสตศาสนา จึงทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนไป ตามสถานการณ์และการพัฒนาของสังคม

3. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง

ผลการศึกษาการปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต ของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยงบ้านนาหมื่นแอ็ด หมู่ที่ 18 ตำบลมอกลอย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชาวกะเหรี่ยงยังยึดถือการดำเนินชีวิตประจำวันที่เป็นธรรมเนียม ของชาวกะเหรี่ยงนั้น จะมีน้อยมากทั้งนี้เพราะความทันสมัยที่กระจายครอบคลุมทั่วทั้งประเทศไทย ทั้งทางด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และที่สำคัญจากการที่ชาวกะเหรี่ยงได้มีการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ที่ได้รับ สัญชาติไทยแล้วมาเป็นเวลานาน อีกทั้งยังมีหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตอยู่มาก ประกอบกับปัจจุบันเด็กเยาวชนที่ได้ศึกษาต่อ ในโรงเรียนทั้งที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน หรือในตัวเมือง แม้ว่าวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยง จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยอิทธิพลทางด้านเทคโนโลยี การศึกษา การคมนาคมที่มีความสะดวกไปบ้าง แล้วยังคงมี แต่ประเพณีที่ชาวกะเหรี่ยงยังคงยึดถืออยู่ ได้แก่ ประเพณีเลี้ยงผี นับถือผีบรรพบุรุษและ ผีปอบเงิน การปรับตัวของชาวกะเหรี่ยงทางการแสดงออก แม้การแสดงออกในแต่ละอย่าง เป็นการได้รับการสืบทอดกันมานาน และชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ยังมีความเคารพในความศักดิ์สิทธิ์ ต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างเอาไว้บ้าง ชาวกะเหรี่ยงได้มีการปรับตัวในทุกด้านให้เป็นไปตาม วิถีการดำเนินชีวิตแบบไทย ๆ เช่นเดียวกับการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งหลาย ซึ่งกะเหรี่ยง ในปัจจุบันก็คือคนไทย โดยมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกประการ เช่น สิทธิในความเป็นคนไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จนทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ ของรัฐซึ่งจะจัดหาให้ในฐานะที่เป็นคนไทยและหากรัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ก็จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ และมีความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เป็นกฎหมาย
สูงสุดแห่งรัฐไทย

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต
ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง กรณีศึกษากะเหรี่ยงหมู่บ้านสบอมแฮด หมู่ที่ 18 ตำบลอมก๋อย อำเภอมก๋อย
จังหวัดเชียงใหม่ โดยวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน
ชาวกะเหรี่ยง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง และศึกษา
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและสังคมของชาวกะเหรี่ยงนั้น
ชาวกะเหรี่ยงยังคงซึ่งยังยึดถือมีประเพณี ผิดผี นับถือผีบรรพบุรุษ และผีเจ้าที่เจ้าครุ อย่างไรก็ตาม
ประเพณีของชาวกะเหรี่ยงที่ปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม ก็ได้ผ่อนคลายลงไปเป็นอย่างมากทั้งนี้เนื่องจาก
ชาวกะเหรี่ยงมีการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมภายนอกเป็นอย่างมากและต่อเนื่องประกอบกับ
ชาวกะเหรี่ยงที่เป็นเด็กรุ่นใหม่มีโอกาสดำเนินชีวิตและได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม
ส่วนใหญ่จึงมักจะให้ความสนใจในการเรียนรู้วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในแต่ละแห่ง
แล้วนำไปประเพณีปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของตน เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต
ของชาวกะเหรี่ยง ในด้านวัฒนธรรมเป็นไปตามองค์ประกอบของวัฒนธรรมในแต่ละด้าน
ของยศ สันติสมบัติ (2557 : 42-44) กล่าวคือ

องค์ประกอบด้านองค์วัตถุ วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันได้มีการ
เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดในรูปแบบของการใช้วัสดุ เช่น การสร้างบ้านเรือนเปลี่ยนแปลงจาก
การใช้วัสดุตามธรรมชาติมาใช้วัสดุที่หาได้ในท้องตลาด รูปแบบและลักษณะบ้านเรือน ซึ่ง
คล้ายคลึง กับบ้านเรือนของชาวไทย อีกทั้งการใช้ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง ชาว
กะเหรี่ยงจะใช้ภาษาไทย ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ผลเนื่องมาจากการได้รับ
การศึกษา จากสถานศึกษาภายในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างถิ่น
และสังคมภายนอกมากขึ้นนั่นเอง

องค์ประกอบด้านองค์การ ชาวกะเหรี่ยงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและองค์กรทั้งที่เป็น
ทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มผู้นับถือศาสนาที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

กลุ่มเหมืองฝาย การจัดตั้งเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน

องค์ประกอบด้านองค์พิธีการ ชาวกะเหรี่ยงมีการยอมรับขนบธรรมเนียมประเพณีตามความเชื่อซึ่งปรากฏในพิธีกรรมต่าง ๆ กลุ่มที่มีความเชื่อในเรื่องผีเท่านั้น เช่น พิธีการในการแต่งงานยังคงรูปแบบดั้งเดิมอยู่บ้าง แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงการนับถือศาสนาจะได้รับอิทธิพลทางด้านศาสนาทำให้ประเพณีการแต่งงานเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

องค์ประกอบด้านองค์คติ ความเชื่อในเรื่องการมีผัวเดียวเมียเดียวของชาวกะเหรี่ยงยังคงมีการยึดถืออยู่เช่นเดิม ความเชื่อกรรมเป็นเครื่องชี้เจตนาที่ถือว่าใครทำดีได้ แต่ถ้าใครทำไม่ดีจะได้รับความไม่ดีตอบ และความเชื่อในเรื่องตายแล้วเกิดใหม่จะยังยึดถือเฉพาะผู้นับถือผีแบบดั้งเดิมเท่านั้น ในปัจจุบันได้เปลี่ยนการนับถือศาสนาจึงมีความเชื่อในเรื่อง พระเจ้าองค์เดียว ตามหลักของแต่ละศาสนา

ผลของการศึกษายังพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการรับเอาวัฒนธรรมอื่นมาปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ซ็ชเวทย์ เจริญวงศ์ อ้างไว้ (2541 : 9 - 17) ดังนี้

ความขัดแย้ง จากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกทำให้ชาวกะเหรี่ยงมีโอกาสได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต เช่น การแต่งงานกับคนไทย รูปแบบของสังคมครอบครัวจากครอบครัวขยาย กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว และปลีกตัวจากชุมชนเดิม

ความทันสมัย ชาวกะเหรี่ยงได้รับเอา คำว่า ความทันสมัยมาจากการเข้าไปปฏิสัมพันธ์ของการพัฒนาของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการเข้าไปปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสังคมภายนอก เช่น การศึกษา ชาวกะเหรี่ยงได้เปลี่ยนสภาพสังคมประเพณีแบบดั้งเดิม ไปสู่สังคมสมัยใหม่ที่มีลักษณะตามอย่างสังคมที่พัฒนาที่ได้มาจากการปฏิสัมพันธ์ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถอธิบายเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. การเกษตรดั้งเดิมที่ทำการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพ เปลี่ยนไปโดยมุ่งผลิตเกษตรกรรมเชิงเดี่ยวเพื่อการพาณิชย์ เช่น ปลูกพริก มะเขือเทศ เพื่อนำไปขายให้สังคมภายนอกผลิตขึ้น ๔ เล็ก ไปสู่การผลิตขนาดใหญ่
2. การเกษตรดั้งเดิมใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นการใช้เครื่องจักรกลมากขึ้น เช่น รถไถนา เครื่องสูบน้ำ โรงสีข้าว
3. การขยายตัวทางการศึกษา โดยการเข้าไปศึกษาต่อในสังคมเมือง หรือการได้รับความสนับสนุนทุนจากบางองค์กรทำให้ ชาวกะเหรี่ยงต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมืองมากขึ้น
4. ชุมชนกะเหรี่ยงได้รับการบริการขั้นพื้นฐานหลายด้าน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์บ้าน และโทรศัพท์มือถือ ได้รับความทันสมัยโดยไม่รู้ตัว

5. การเมืองการปกครอง เดิมปกครองและตั้งกฎเกณฑ์ดูแลคนในสังคมของตนเอง
เปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบการเมือง และการบริหารราชการที่ภาครัฐหยิบยื่น

นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมความเชื่อและการดำเนินชีวิต ยังมีความสอดคล้อง
กับแนวคิดของโยโกะ ฮายามิที่ซูสัทธ์ ชูชาติ (2542 : 20) อ้างถึงผลการศึกษาเกี่ยวกับการ
การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอก พบว่า กะเหรี่ยงที่นับถือพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนา
มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับวัฒนธรรมสมัยใหม่มาก และกลุ่มที่ได้รับการศึกษา
มีแนวโน้มที่จะปรับตัวมากขึ้น จนเกิดคำถามว่า เราอยู่แผ่นดินไทยต้องทำตัวให้เหมือนกับคนไทย
ทำให้ชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตให้เข้าไปตามแบบฉบับ
ของคนไทยโดยทั่วไปนั่นเอง

ตามแนวคิดชุมชนของสมบัติ บุญคำแข็ง (2546 : 333 - 334) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมชุมชน พบว่า “กลุ่มเหมืองฝาย” ของชาวกะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์ในความร่วมมือ
ในกลุ่มที่เป็นสมาชิก และยึดถือปฏิบัติตามข้อบังคับ มีอาณาเขตอำนาจการบริหารจัดการชุมชน
และการใช้น้ำที่เป็นอิสระ และมีความยุติธรรมเสมอภาค กิจกรรมดังกล่าวนี้ว่าเป็นความหมาย
ของชุมชนอย่างหนึ่ง

ในด้านผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ชาวกะเหรี่ยงมีการยอมรับ
เอาวิถีการดำเนินชีวิตแบบคนไทยไปปฏิบัติในสังคมของชาวกะเหรี่ยงเองนั้น โดยเฉพาะ
ด้านการเมืองการปกครอง ด้านการได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อกะเหรี่ยงและยอมรับอย่างหมดสิ้น
ตามสถานภาพของความเป็นคนไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และชาวกะเหรี่ยงยังมี
ความพึงพอใจต่อการให้บริการของรัฐตามความจำเป็นพื้นฐานด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข

ด้านเศรษฐกิจที่มีการรับเอาเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐบาล
ส่วนวัฒนธรรมทางสังคม ชาวกะเหรี่ยงได้รับจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ของคนภายนอก
รวมถึงองค์กรเอกชนได้เข้าไปมีบทบาทในการเผยแพร่ศาสนา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการนับถือ
ศาสนา ในหมู่บ้านมีการนับถือศาสนาที่หลากหลาย คือ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม
และผู้มีความเชื่อเรื่องผี

แต่ด้วยชาวกะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไร้สันติ รักสันโดย มีความซื่อสัตย์
และความรักในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันโดยถือว่ากะเหรี่ยงทุกคนเป็นพี่น้องกัน จึงอยู่ร่วมกันได้
โดยสามัคคีธรรม และสันติธรรมภายในสังคม อย่างไม่เคยปรากฏความขัดแย้งในความแตกต่าง
จากการนับถือศาสนาแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นความพยายามจะให้วิถีการดำเนินชีวิตเป็นไปในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าชาวกะเหรี่ยงชาวถูกจำกัดสิทธิในการเข้าถึงบริการของรัฐบางอย่างอยู่บ้าง หรือการเข้าไปใช้ชีวิตแบบชาวไทยทั่วไปแต่ก็เป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อย การออกสู่สังคมถือว่าเป็นการเร่งตัวเข้าสู่สังคมภายนอก จึงควรจะให้โอกาสให้กะเหรี่ยงรุ่นใหม่ออกไปแสดงความสามารถของคนในสังคมได้รับรู้

2. เดิมชาวกะเหรี่ยงทำการเกษตรเพื่อการยังชีพ ผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อส่งผลผลิตเข้าสู่ตลาดภายนอกมากยิ่งขึ้น ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบเศรษฐกิจแบบเดิมกับวัฒนธรรมชุมชน

3. ชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาแบบแผนใหม่ มีโอกาสเดินทางออกนอกหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่จากนอกหมู่บ้านหรือชุมชน เมื่อกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้าน ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของคนกลุ่มนี้กับวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิม รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเพณี พิธีกรรม และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน